

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1648

Cap. XIII. De Oceano Hemisphaerium aliud, seu nouum orbem alluente.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13147

tamen à nostratibus Naucleris oram Barbariæ protensam à Pro. Spartello *le Cap d'Espartel*, ad os Freti, ORAM MAROCI nominari *la coste de Maroc*, cui affigunt Salam urbem.

Sequitur à Pro. S. Vincentij, ad Prom. Finis Terræ in Galiciâ MARE PORTUGALLIÆ, quod tamen in tres oras dispescitur, ad tria regna quibus prætenditur.

ORA ALGARBIÆ *la coste d'Algarue* à Pro. S. Vincentij ad Fl. *Miram*, quæ tota importuosa, & parum tuta.

ORA LVSITANA *la coste de Portugal* à Fl. *Mira* ad *Durium*, tota satis commoda, & piscibus scatens.

ORA GALICIÆ *la coste de Galice*, à Fl. *Durio* ad Prom. Finis Terræ, parum secura.

Quidquid ulterius in Boream porrigitur nomen commune retinet, & ad Hiberniam ab Anglis dicitur *The-Vest-Zée*, quæ voces Oceanum Occidentalem sonant. Tamen *Giraldus Cambrensis* in *Topographiâ suâ* prætendit Occidentali littori Hiberniæ mare *Connachticum* à *Connachtia* regione, *la Mer de Connaught*. Quod infra defluit versus *Braziliam* expedietur cap. sequenti.

CAPVT XIII.

De Oceano Hemisphærium aliud, seu nouum Orbem alluente.

IN hoc Hemisphærio Geographi peritiores triplex mare reperiunt *Boreale*, *Occidentale*, *Pacificum*, cuius partem *Æquatori* suppositam *Austrinum* mare nuncupant. In plerisque Tabulis duo tantum appinguntur *Del-Nort*, & *Del-Zur*, & hoc toti Occidentali parti affunditur perperam. Quis enim mare ad *Californiam* vocet *Australe*, vt ad *Braziliam* *Boreale*. Satius est igitur totum illud Mare quod *Americæ* Occidentalem partem lauat *Pacificum* dicere, & eius partem statim ab *Æquinoctiali* *Austrinum* nuncupare, nomine generis in parte Boreali retento.

§. 1. *De Mari Pacifico.*

EXORDIMVR ab Occidentali plagâ huius Noui Orbis cuius pars in Septentrionem vergens planè incognita; nam hætenus ab Anglis nobis illud est, hîc Oras & Regna, & naturæ portenta

fingentibus. Quare in recentibus Tabulis, quidquid supra Californiam est, expunctum fuit. Dicitur autem *Pacificum*, quia in eo *Malacia* importunæ, & crudeles contingunt; & continet sequentes oras quas ex accuratâ Nautæ Cantabri Mappâ Hydrographicâ collegimus.

ORA CALIFORNIAE dicitur quidquid huic insulæ prætenditur inter Promontoria *Mondocinum*, & *Sancti Lucae*. Superior autem huius insulæ pars irrigatur Mari quod *Rubrum* nominant vulgò *VERMEIO*, & olim credebatur *Sinus*. Pars item eius Maris Rubri inferior appellatur ora *Piscaria la coste des Perles*, quoniam ad eam exquisitissimi vniones capiuntur.

ORA MERIDIONALIS NOVAE HISPANIAE, seu vt alij loquuntur *MEXICI la coste Meridionale du Mexic*, ou de la nouvelle Espagne, protenditur ab ore maris *Rubri*, seu Pro. *S. Lucae*, *Panamam* vsque. Neque inde concludes, hoc mare dici posse *Austrinum Delzur*; alio enim modo de toto, alio de parte loquendum est, ait *Strabo*.

ORA SANCTI MICHAELIS *la coste de S. Michel*, sic dicitur à Sinu cognomine: Item &

ORA POPAYANA *coste de Popayan* à prouincia vicina: eius limites sunt *Panama*, & Pro. *S. Francisci*.

§. 2. De Mari Australi, vulgò DELZVR parte Pacifici.

EXTENDITVR à Pro. *S. Francisci*, vel ab *Aequatore* ad *Freta*; alluitque multas insulas à *Batauis* detectas. Connectitur cum Oceano Orientali ad Gradum 180. & in eo sequentes Oræ numerantur.

ORA PERUVIAE, seu PERVANA *la coste du Peru*, aliter *du Perou*, à Pro. *S. Francisci* ad portum seu Fl. *Copaypum* porrigitur.

ORA CHILENSIS *la coste de Chilé*, sumitur à prædicti Fluij ostio ad Pro. *Victoriae*, vbi *Fauces Occidentales Freti* inchoantur.

MAGELLANICVM FRETVM *le Destrict de Magellan*, sic dictum à *Ferdinando Magellano* anno Christi 1520. cuius initium Orientale dixit Prom. 11000. *virginum*; quia die *S. Vrsulæ* sacro eò appulit: diùque colluctatus tandem euasit ad *Fauces Occidentales* vbi Pro. *Victoriae* inuenit. Multo autem tempore hoc Fretum ab *Hispanis* clausum est arcibus in utroque littore defixis, ex quibus *Batauorum*, & *Anglorum* naues tormentis bellicis impetebant, quare *Bataui* moræ, periculi que pertaxi

FRETUM MÆRÆVM diu quæsitum inuenerunt, anno Christi 1616. sic dictum ab expeditionis duce *Iacobo*, vel *Isaaco le Maire*, cuius angustiis Occidentalibus duo sunt imposita nomina, versus Magellanicum Fretum Mauritij Ins. *Mauritzland*, versus polum Antarcticum *Stratenland*, hoc est, *le pays des Estats*. Orientales angustias vt potè nimis patentes nondum detexerunt, tantùm hîc nominauere Pro. *Desideratum*, *le Cap desiré*, vel vt loquuntur *Desirado*, vt Hispani *Descado*.

§. 3. De Mari Occidentali.

DERIVATVR in oram Americæ Oceanus qui nostrum orbem alluit versus Occidentem, ad quem perperam nonnulli vocem *Del-Nord* extendunt. Oceanum Æthiopicum quidam appellant, & verò videtur esse eius excursio, & appendix: in eo prima post Fretum occurrit

ORA PATAGONVM *la coste des Patagons*, à Patagonibus populis proceræ admodum staturæ, eaque extenditur à Pro. 11000. *Virginum* ad ostium Fl. *Argentei* vulgò *de la Plata*.

ORA TOPINAMBULTIA, vel GVARANIARVM *la coste des Toupinamboultz*, aliter *des Guaranies*, à populis, aut Regionibus sic dicta; & dilatatur à prædicto Fl. ad Pro. *Frium*, *Cabo Frio*.

ORA BRASILICA *la coste du Brasil*, vel meliùs *du Bresil*, à Pro. *Frio* ad Fl. *Amazonum* porrigitur: & per Pro. *S. Augustini* iterum in *Orientalem*, & *Borealem* diuiditur, quarum situs satis indicat Tabula.

§. 4. De Mari Boreali vulgò DEL-NORD.

AB Æquinoctiali, in Septentrionem vsque porrigitur, & in eo sequentes Oræ sic disponuntur.

ORA CARIBANA, seu CARIBVM, vel GVIANÆ *la coste des Caribes*, ou *de Guiana*, à populis crudelissimis nomen accepit, & extenditur à Fl. *Amazonum*, ad Fl. *Pariam* vulgò *Tuiapari*, aliter *Ouurinaque*.

ORA CVMANA protenditur à Fl. *Pariâ*, ad Sinum *Venezuela*, unde à quibusdam ORA VENEZVELÆ dicitur, quæ à Germanis olim colebatur.

ORA

OCEANVS SEV MARE ANTIPODV M NOSTRORVM,
L'OCEAN, OV LA MER DE L'AVTRE MONDE.

MARE PA-
CIFICVM, } ORA CALIFORNIAE, coste de Californi.
la Mer Paci- } MARE PURPUREVM, la mer vermeille *Vermeio.*
fique. } ORA NOVAE HISPANIAE, coste de la Nouvelle
Espagne, ou du Mexic.
} ORA S. MICHAELIS, coste de S. Michel.

MARE AV-
STRINVM, } ORA PERUVIAE, coste du Perou.
Mer du sud } ORA CHILENSIS, coste de Chilé.
aut Delzur } FRETVM MAGELLANICVM, destroit de Ma-
pars Pacifici. } gellan.
} FRETVM MERÆVM, destroit du Maire.

OCEANVS } ORA PATAGONVM, coste des Patagons.
OCCIDEN } ORA GVARANIARVM, coste des Guaranies.
TALIS. } ORA BRASILICA, coste du Brasil.

MARE } ORA CARIBVM, coste des Caribes, ou Canibales.
BO- } ORA VENEZVELÆ, coste de Venezuela.
RE A- } ORA CASTILIAE AVREÆ, coste de la Castille d'or.
LE, } ORA NICARACVAE, coste de Nicaragua.
la Mer } ORA HONDVRAE, coste d'Hondura.
du Nord, } ORA BOREALIS MEXICANA, du Mexic.
ou Del- } ORA FLORIDÆ, coste de la Floride.
Nord. } ORA APALCHENA, coste d'Apalchen.
} ORA VIRGINIAE, coste de la Virginie.
} ORA NOVAE FRANCIAE, seu ora Canadensis, de Canada.
} ORA TERRÆ NOVAE, coste de Terre Neuue.
} ORA CORREALIS, coste de Correal.

MARIA AB } FRE- } DAVISII, de Davis.
ANGLIS } TA } HUDSONII, de Hudson.
LVSTRATA, } FORBICHERII, de Forbicher, ou For-
Mers descouvertes } biers.
par les Anglais. } SI- } BAFFINII, de Baffins.
NVS. } IAMETZII, de Iametz.
} BUTTONII, de Buttons.

ORA CASTILIÆ AVREÆ, *la coste de la Castille d'or*, à prædicto Sinu ad urbem Nominis Dei, vulgò *Nombre de Dios*. Sed iterum hæc ora diuiditur in quibusdam Tabulis Hydrographicis in *oram Sanctæ Marthæ* quæ Orientalior est, & *Carthagenæ* Occidentalem, à duabus Præfecturis sic dictas.

ORA NICARAGVÆ, *la coste de Nicaragua*, desumitur ab urbe Nominis Dei ad Prom. *Θεσσαλονικιας*, seu *Gratiarum Dei*, & à provinciâ Nouæ Hispaniæ nomen habet.

ORA HONDVRANA, *la coste d'Hondura* à Prom. *Gratiarum* ad Prom. *Lotochium de Lotoche*.

ORA MEXICANA BOREALIS, seu NOVÆ HISPANIÆ, *la coste Septentrionale du Mexic*, à supradicto Pro. ad Sinum S. Spiritus, *la Baye du S. Esprit*.

ORA FLORIDÆ, *la coste de la Floride*, ab eodem Sinu ad Pro. *Floridæ* cognomine. Quare Mexicanus Sinus celeberrimus, ex duabus suprapositis oris efformatur, & Promontoriis *Lotochio* & *Floridæ* restringitur.

ORA APALCHENA, *la coste d'Apalchen* à Prom. *Floridæ*, ad Prom. *S. Romani*. A quibusdam cum sequenti confunditur; quia putant *Apalchen* partem esse *Virginie*, de quo aliàs statuetur.

ORA VIRGINIÆ, *la coste de la Virginie*, ab Anglorum veteri provincia: protenditur à Prom. *S. Romani* ad Sinum *Chesapeacum*, *le Golphe de Chesapeak*.

ORA NOVÆ FRANCIÆ, aliter CANADENSIS & ACADICA, *la coste de la Nouvelle France, ou de Canada, ou de l'Acadie*, à Sinu suprâ memorato ad Pro. *Britonis*, *le Cap Breton*, ante aliquot annos dicebatur: In præsentia verò tres oræ in hoc Sinu numerantur *Acadica*, *Belgica*, *Anglica*, ex quo Gallorum incuriâ *Britanni*, & *Bataui* in has oras irrepserunt.

ORA TERRÆ NOVÆ, *la coste des Terres Neues*, sic dicta ab ingenti insulâ *Fluuij Canadæ*, vel *S. Laurentij* ostiis prætentâ: cuius extrema sunt Prom. *Britonis*, & excursus *Americæ* quem *Galli* ex figurâ vocant *Brestium*, *Brest*.

ORA CORTEREALIS, *la coste de Correal*, ab ostio *Fl. S. Laurentij*, seu *Brestio* ad insulas *Buttonicas*, ad quas *Fretum Hudsonis* restringitur: quam *Angli* iam *Oram Nouæ Britannie* nominant, ex quo elutas provincias *Fretis* quæ detexerunt de nomine patriæ suæ nuncupauerunt.

§. 5. De Fretis Borealibus per Anglos nuper detectis.

ANGLI dum iter ad Sinas inuestigant per Borealem partem Hemisphærij noui, varia detexere freta, variósq; Sinus. Inter Argonautas illos minus felix fuit Martinus de *Forbisher*, quem nos Galli de *Forbicher* dicimus: Is Sinum exiguum in Meta incognita (siue ea sit pars Groenlandiæ, siue non) detexit, quem putabat esse Fretum, & re infectâ redire coactus est nullo alio operæ precio, nisi quod huic nomen suum dedit *le destroit de FORBICHER*.

Felicior fuit *Dauisius* quidam; grandius enim inuenit Fretum in Tabulis, vulgò *le destroit de DAVIS*, anno Christi 1585. & obstinatè duobus annis sequentibus eius exitum attingere contendit, verùm maiori labore, quàm vt in eo diutiùs perdurare posset.

Dauisij cœptis postea institit *Baffinius* quidam Nauarchus, vnde Sinui nomen *la Baye de BASSINS*, quem à Freto *Dauisij* dilatari comperit. Sed re tum desperatâ sub finem sæculi præcedentis *Hudsonius* eorum cœptis institit: & quoniam *Dauisius*, & *Baffinius* peccare visi erant, quod nimis in Septentrionem nauigationes suas direxissent, ille contrâ in Meridiem cursum suum inflexit, primûsq; nauigauit in Freto, quod de suo nomine *HUDSON* appellauit; in quo cùm hyemasset, multis difficultatibus, & ærumnis vani nominis gloriam redemit.

Postea anno Domini 1631. *Iamesius* Nauarchus quidam, & dux *Thomas Iacobus* Anglus Sinum *JAMES* detexere cum insulis aliquot. In quem Sinum progressus postmodum *Thomas Burtonius* portum inuenit percommodum quem *Nelson* dixit, & recessum eius Sinus maximè Occidentalem de suo nomine notauit in Tabulis vulgò *la Baye de BURTONS*. Sperabat idem *Thomas* illac certissimum ad Sinas iter, ex Freti reciproci naturâ, sed demum naturæ miraculis contentus quæ in eo mari deprehenderat, Britannicam explorationem absoluit relictis oræ Australi, & Boreali *Nouæ Valliæ Meridionalis & Septentrionalis* nominibus.

Et de Maribus hætenus, quorum diuisione accuratâ primam hanc operis nostri partem claudere voluimus, vt postmodum ad Terrarum diuisionem magis paratum afferret animum Geographiæ candidatus.